

Bruselj, 19.12.2012
COM(2012) 781 final

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Poročilo o izvajanju, rezultatih in celoviti oceni evropskega leta prostovoljstva 2011

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Poročilo o izvajanju, rezultatih in celoviti oceni evropskega leta prostovoljstva 2011

1. OZADJE

1.1. Uvod

V skladu z odločbo o evropskem letu prostovoljstva 2011¹ to poročilo ponuja pregled izvajanja, rezultatov in splošnih dosežkov evropskega leta prostovoljstva, pri čemer se opira na sklepe zunanjega ocenjevanja evropskega leta prostovoljstva².

Leta 2006 se je Evropska komisija posvetovala z Evropskim ekonomsko-socialnim odborom o prihodnji usmeritvi na področju prostovoljstva na evropski ravni. Eno glavnih priporočil raziskovalnega mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora iz decembra 2006 o vlogi in vplivu prostovoljnega dela v evropski družbi je bil, da naj se „razglasi leto prostovoljcev in nato čim prej objavi belo knjigo o prostovoljnih dejavnostih in aktivnem državljanstvu v Evropi“³.

Vzpostavljena je bila zveza nevladnih organizacij v podporo zamisli o evropskem letu prostovoljstva, prav tako pa se je začela kampanja civilne družbe, namenjena razglasitvi leta 2011 kot evropskega leta prostovoljstva. Evropski parlament je leta 2008 sprejel izjavo⁴ v podporo pozivu za razglasitev evropskega leta prostovoljstva 2011, s čimer je dal pobudi velik zagon in ustvaril visoka pričakovanja.

Leta 2009 sta Evropski parlament in Svet sprejela predlog Komisije, da se leto 2011 razglasi za evropsko leto prostovoljnih dejavnosti za spodbujanje dejavnega državljanstva (v nadaljnjem besedilu: evropsko leto prostovoljstva 2011).

Deset let po tem, ko so Združeni narodi leto 2001 razglasili za mednarodno leto prostovoljstva, je evropsko leto prostovoljstva 2011 prišlo ob pravem času, da se odzove na pričakovanja civilne družbe ter zainteresirane strani s področja prostovoljstva v državah članicah poveže za spodbujanje prostovoljstva kot načina državljanske udeležbe. Pobuda je pokazala, da so Evropejci zavezani vrednotam solidarnosti, pravičnosti in vključevanja ter da imajo evropske institucije vlogo pri spodbujanju prostovoljstva.

¹ Odločba Sveta št. 37/2010/ES z dne 27. novembra 2009 o evropskem letu prostovoljnih dejavnosti za spodbujanje aktivnega državljanstva (2011), UL L 17, 22.1.2010, str. 43–49.

² Ocena evropskega leta prostovoljstva 2011, Deloitte, junij 2012.

³ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o prostovoljnem delu – njegovi vlogi in vplivu v evropski družbi; SOC/243-EESC 1575/2006.

⁴ Pisna izjava o razglasitvi leta 2011 za evropsko leto prostovoljstva, 9.4.2008.

1.2. Evropsko leto 2011 in z njim povezani cilji

Evropsko leto prostovoljstva 2011 je bilo ob popolnem upoštevanju načela subsidiarnosti oblikovano tako, da spodbuja prizadevanja držav članic ter regionalnih in lokalnih organov pri ustvarjanju boljših pogojev in zagotavljanju večje prepoznavnosti prostovoljnih dejavnosti v Evropski uniji. Pri tem je sledilo štirim ciljem:

- vzpostavitev ugodnega okolja za prostovoljstvo v EU, da se prostovoljstvo uveljavi kot način za spodbujanje državljske udeležbe;
- okrepitev vloge organizatorjev prostovoljnih dejavnosti za izboljšanje kakovosti prostovoljnih dejavnosti;
- priznavanje prostovoljnih dejavnosti;
- ozaveščanje o pomenu in pomembnosti prostovoljstva.

2. KAJ JE BILO DOSEŽENEGA V EVROPSKEM LETU 2011?

2.1. Okvir

Evropsko leto prostovoljstva 2011 je sovpadalo s svetovno gospodarsko krizo. Zaradi nje so se državljani bolj zavedali pomena solidarnosti v skupnosti, ki temelji na zavezanosti posameznih prostovoljcev, s čimer so postali bolj dovzetni za zamisli in vrednote prostovoljstva ter njegovo vlogo pri spodbujanju državljske udeležbe.

V tem okviru je evropsko leto prostovoljstva 2011 pokazalo, da je treba v ustreznem pravnem okviru nadalje razvijati kakovostno prostovoljstvo. Prostovoljstvo je bilo priznano kot izraz solidarnosti med državljani, ki prispevajo k blaginji naše družbe in si prizadevajo za odpravo socialne izključenosti, revščine, nestrpnosti, rasizma, ksenofobije in krivic. V tem pogledu je bilo evropsko leto prostovoljstva 2011 logično nadaljevanje evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti 2010.

2.2. Trdna politična zaveza

Evropsko leto prostovoljstva 2011 je delovalo kot pobudnik za spremembe politik na evropski in nacionalni ravni. Že med letom so bili sprejeti številni pomembni strateški dokumenti.

Komisija je sprejela „Sporočilo o politikah EU in prostovoljstvu: priznavanje in spodbujanje čezmejnih prostovoljnih dejavnosti v EU“⁵.

Svet je v okviru poljskega predsedstva sprejel sklepe o vlogi prostovoljnih dejavnosti v socialni politiki⁶, pa tudi o vlogi prostovoljnih dejavnosti v športu pri spodbujanju aktivnega državljanstva⁷.

⁵ Sporočilo o politikah EU in prostovoljstvu: priznavanje in spodbujanje čezmejnih prostovoljnih dejavnosti v EU, COM (2011) 568 final, 20.9.2011.

⁶ Sklepi Sveta o vlogi prostovoljnih dejavnosti v socialni politiki z dne 3. oktobra 2011.

⁷ Sklepi Sveta o vlogi prostovoljnih dejavnosti v športu pri spodbujanju aktivnega državljanstva, 28. in 29. 11. 2011.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je marca 2012 sprejel mnenje o sporočilu Komisije iz septembra 2011⁸.

Evropski parlament je junija 2012 sprejel „Poročilo o priznavanju in spodbujanju čezmejnih prostovoljnih dejavnosti v Evropski uniji“⁹.

Na evropski ravni se bo z dodatnimi ukrepi spodbujalo prostovoljstvo na splošno in zlasti čezmejno prostovoljstvo.

Tema prostovoljstva se nadaljuje z evropskim letom aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti 2012 s spodbujanjem prostovoljstva starejših. Lokalne oblasti in prostovoljne organizacije so bile v okviru enega ključnih ukrepov evropskega leta 2012, tj. Evropskega dneva aktivnih starostnikov, pozvane, naj poiščejo nove načine vključevanja starejših državljanov v prostovoljne dejavnosti.

Evropsko leto državljanov 2013 bo gradilo na dosežkih evropskega leta prostovoljstva 2011.

V okviru strategije Evropa 2020 ter vodilnih pobud „Mladi in mobilnost“ in „Program za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta“ je Komisija pripravila predlog za Priporočilo Sveta o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja¹⁰ za spodbujanje spretnosti in kompetenc, pridobljenih zunaj šole z dejavnostmi, kot je prostovoljstvo.

Na praktični ravni bo evropski potni list spretnosti, tj. novo elektronsko orodje, ki državljanom omogoča, da predstavijo svoje spretnosti in kvalifikacije, pridobljene v okviru formalnega in/ali neformalnega učenja, prav tako vključeval področje prostovoljstva.

Programi financiranja EU na različnih področjih politik, kot so Evropska prostovoljna služba (EVS) programa Mladi v akciji¹¹, program Evropa za državljane¹², program Grundtvig¹³ in prihodnji program za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport (predlog Komisije za program „Erasmus za vse“)¹⁴, bodo še naprej namenjeni prostovoljcem.

⁸ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Sporočilo o politikah EU in prostovoljstvu: priznavanje in spodbujanje čezmejnih prostovoljnih dejavnosti v EU, z dne 28. marca 2012, SOC 431-CESE 824/2012.

⁹ Poročilo o priznavanju in spodbujanju čezmejnih prostovoljnih dejavnosti v EU z dne 12. junija 2012, Evropski parlament, A7-0166/2012/P7_TA(2°12)0236. COM(2012) 485 z dne 5.9.2012.

¹¹ Sklep št. 1719/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. novembra 2006, UL L 327, 24.11.2006, str. 30–44.

¹² Sklep št. 1904/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006, UL L 378, 27.12.2006, str. 32–40.

¹³ Sklep št. 1720/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. novembra 2006, UL L 327, 24.11.2006, str. 45.

¹⁴ Erasmus za vse: Program EU za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport, COM(2011) 787 final, 23.11.2011.

Evropska prostovoljska enota za humanitarno pomoč (pobuda EU Aid Volunteers), ki je predvidena v členu 214(5) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), bo vzpostavljena leta 2014 po treh letih pripravljanih ukrepov¹⁵.

Poleg tega se izvajajo pobude za vključevanje prostovoljstva v politike EU, na primer prek Obnovljene strategije EU za družbeno odgovornost podjetij za obdobje 2011–2014¹⁶.

Hkrati je bila v evropskem letu prostovoljstva 2011 priznana potreba po večjem udejstvovanju na nacionalni ravni. Še zadnje ovire prostovoljstvu se namreč lahko odstranijo na ravni držav članic. Evropsko leto prostovoljstva 2011 je pokazalo, da ima prostovoljstvo predvsem lokalne razsežnosti, saj večina prostovoljcev deluje na regionalni ali lokalni ravni. Vendar je ena od ugotovitev evropskega leta prostovoljstva 2011, da države članice lahko prispevajo k razvoju prostovoljstva z vzpostavitvijo nacionalnih programov za čezmejno prostovoljstvo.

Nacionalni usklajevalni organi evropskega leta prostovoljstva 2011 so se povezali v močno mrežo. Kot rezultat medsebojnega sodelovanja so na zaključni konferenci evropskega leta decembra 2011 sprejeli „varšavsko izjavo za trajnostno ukrepanje v zvezi s prostovoljskimi dejavnostmi in aktivnim državljanstvom“.

2.3. Ustvarjanje ugodnega okolja za prostovoljstvo v Evropi

Ustvarjanje ugodnega okolja je bil še posebno ambiciozen cilj evropskega leta prostovoljstva 2011. Vse države članice so priznale pomen ugodnega okolja, njihova mnenja pa so se razhajala glede obsega, v katerem lahko pravna ureditev izboljša to okolje. Medtem ko je imelo 12 držav na začetku evropskega leta prostovoljstva vzpostavljen poseben pravni okvir za sektor prostovoljstva (Belgija, Ciper, Češka, Madžarska, Italija, Latvija, Luksemburg, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Španija), pa je v drugih 12 državah članicah sektor prostovoljstva urejala druga obstoječa splošna zakonodaja (Avstrija, Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Grčija, Irska, Litva, Nizozemska, Švedska, Združeno kraljestvo)¹⁷. Poseben pravni okvir je bil leta 2011 prvič vzpostavljen na Slovaškem, v Sloveniji in Litvi. V Bolgariji je bil zakon o prostovoljstvu pripravljen leta 2011, sprejet pa leta 2012. Poljska je sprejela novo strategijo o prostovoljstvu, Avstrija je obnovila svojo zakonodajo na področju prostovoljstva, Portugalska pa je pripravila nov zakon, ki naj bi bil sprejet leta 2012. V letu 2011 se je razpravljalo o zamisli Evropskega mladinskega foruma o evropski listini prostovoljstva, ki temelji zlasti na pravicah.

Glede sprejemanja prostovoljcev iz držav, ki niso članice EU, v Evropsko unijo, je Komisija leta 2011 objavila svoje prvo poročilo o uporabi Direktive Sveta 2004/114/ES o pogojih za sprejem državljanov tretjih držav za namene študija, izmenjav učencev, neplačanega usposabljanja ali prostovoljnega dela¹⁸.

¹⁵ COM(2012) 514, 19.9.2012.

¹⁶ Obnovljena strategija EU za družbeno odgovornost podjetij za obdobje 2011–14, COM(2011) 681 final, 25.10.2011.

¹⁷ Študija „Prostovoljstvo v Evropski uniji“, ki jo je naročila Evropska komisija – GD za izobraževanje in kulturo, GHK 2010.

¹⁸ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o uporabi Direktive 2004/114/ES o pogojih za sprejem državljanov tretjih držav za namene študija, izmenjav učencev, neplačanega usposabljanja ali prostovoljnega dela, COM(2011) 587 final, 28.9.2011.

Evropsko leto je bilo koristno pri spodbujanju držav članic k izvajanju Priročnika o merjenju prostovoljnega dela, ki ga je med evropskim letom uradno sprejela Mednarodna organizacija dela.

Priročnik Mednarodne organizacije dela o merjenju prostovoljnega dela iz marca 2011 je namenjen za usmerjanje držav pri pripravi sistematičnih in mednarodno primerljivih podatkov o prostovoljnem delu z rednimi dopolnili k raziskavam o delovni sili. Cilj je izboljšati zbirko znanja o prostovoljstvu in določiti njegov gospodarski pomen.

Poljska in Madžarska sta bili prvi evropski državi, ki sta leta 2011 uporabljali Priročnik Mednarodne organizacije dela o merjenju prostovoljnega dela. Italija ga bo sprejela leta 2012, Slovaška pa je metodologijo priročnika uporabila za svoje nacionalne raziskave. Zanimanje za njegovo uporabo so pokazale tudi Francija, Latvija, Češka, Portugalska, Španija in Črna gora, ki je država kandidatka za članstvo v EU.

2.4. Krepitev vloge prostovoljnih organizacij

Evropsko leto prostovoljstva 2011 je bilo pomembna spodbuda za krepitev vloge prostovoljnih organizacij in njihovih medsebojnih partnerstev. Zveza za evropsko leto prostovoljstva 2011 je imela še posebno pomembno vlogo pri olajšanju povezovanja zainteresiranih strani na področju evropskega leta in sodelovanja med njimi, obenem pa je uspela, da se sliši glas civilne družbe. Vzpostavitev enotne krovne zveze za usklajevanje dejavnosti civilne družbe in političnih prispevkov je bil učinkovit način za sodelovanje s civilno družbo in navezovanje stikov z več sto tisoč prostovoljci in tistimi, ki bodo to morda še postali.

Srednje- in dolgoročno se lahko pričakuje, da bodo delovne skupine zveze za evropsko leto prostovoljstva 2011, ki so botrovale razvoju politične agende civilne družbe za prostovoljstvo v Evropi (*Policy Agenda on Volunteering in Europe – PAVE*), učinkovite pri izboljšanju kakovosti upravljanja prostovoljstva.

Zveza za evropsko leto prostovoljstva 2011 je bila vzpostavljena leta 2007 kot odprta, neformalna skupina evropskih mrež, dejavnih na področju prostovoljstva, za sodelovanje pri spodbujanju in izvajanju evropskega leta prostovoljstva 2011. Zveza se je s 24 mrež julija 2010 povečala na 39 mrež decembra 2011¹⁹, ki zastopajo približno 2 000 neposrednih članic in partnerskih organizacij po Evropi in zunaj nje.

Cilji zveze za evropsko leto prostovoljstva 2011 so vključevali pripravo **politične agende za prostovoljstvo v Evropi (P.A.V.E.)**, ki je bila Evropski komisiji uradno predložena na zaključni konferenci evropskega leta prostovoljstva decembra. Pripravljala dela so potekala večinoma v okviru šestih delovnih skupin, ki so se v letu 2011 sestale petkrat. Politična agenda za prostovoljstvo v Evropi vsebuje priporočila politik, ki jih je za učinkovitejši in

¹⁹ AGE, AEVSO, AVSO, Caritas Europa, COFACE, CVA, CSR Europe, ENGAGE, Študentska mreža Erasmus, Euclid Network, Eurodiaconia, EAPN, CEDAG, ENGSO, ENGSO Youth, ESAN, AEGEE, CEV, YFJ, ICYE, ISGF, Johanniter International, MHE, Rdeči križ, Social Platform, SOLIDAR, ALDA, CESES, EUCIS-LLL, EFIL, FEBA, EURAG, EJJO, ENNA, IPPF EN, ISCA, WAGGS, WOSM, Volonteuropes.

uspešnejši politični okvir v Evropi oblikovala skupnost zainteresiranih strani na področju prostovoljstva, in sicer za podpiranje in spodbujanje prostovoljcev.

2.5. Priznavanje prostovoljnih dejavnosti

Priznavanje prostovoljnih dejavnosti se je štelo za pomemben cilj evropskega leta prostovoljstva 2011. To se je odražalo z velikim številom nagradnih natečajev in slovesnosti po vsej EU, namenjenih priznavanju dela prostovoljcev in zahvali za njihovo delo. Na Nizozemskem so na primer organizirali dogodek „Week of Applause“, v Romuniji, na Irskem, Madžarskem in v Sloveniji pa so potekale nacionalne slovesnosti ob podelitvi nagrad za priznavanje dela prostovoljcev.

Prva tematska konferenca evropskega leta je bila namenjena temi priznavanja in obstoječih mehanizmov za spodbujanje potrjevanja spretnosti in kompetenc, ki jih je mogoče pridobiti v okviru prostovoljnih dejavnosti. Evropsko ogrodje kvalifikacij, Europass in Youthpass so primeri koristnih evropskih instrumentov na tem področju.

2.6. Ozaveščanje o pomenu prostovoljstva

Ozaveščanje o pomenu prostovoljstva je bilo na evropski ravni in v državah članicah določeno kot pomemben cilj evropskega leta prostovoljstva 2011. K doseganju tega cilja so veliko prispevale evropska in nacionalne komunikacijske kampanje. Evropska kampanja je v številnih državah članicah dopolnjevala obstoječe dejavnosti ozaveščanja z zagotavljanjem dodatnih virov.

Poleg tega se je o evropskem letu prostovoljstva 2011 veliko pisalo v tiskanih in elektronskih medijih.

3. EVROPSKO LETO 2011: IZVAJANJE IN KLJUČNE DEJAVNOSTI

Dejavnostim na evropski ravni in v 27 državah članicah EU je bil v letu 2011 namenjen skupen proračun v višini 7,7 milijona EUR.

Ločen proračun v višini 2,994 milijona EUR je bil v letu 2010 na voljo za pripravljalne ukrepe, in sicer za pripravo informacijske in komunikacijske kampanje za evropsko leto prostovoljstva 2011 ter vzpostavitev strukture usklajevanja, ki združuje glavne zainteresirane strani na evropski ravni.

3.1. Izvajanje evropskega leta prostovoljstva 2011 v državah članicah

Vsaka država članica je kot pripravo na sodelovanje v evropskem letu določila nacionalni usklajevalni organ, pri čemer se je pokazala raznovrstnost tradicij prostovoljstva v državah članicah.

Nacionalnim usklajevalnim organom je bilo skupaj namenjenih 3,549 milijona EUR za usklajevanje nacionalnih dejavnosti evropskega leta prostovoljstva 2011 v skladu z nacionalnim programom dela, ki ga je pripravil vsak nacionalni usklajevalni organ in odobrila

Evropska komisija. Vsaka država članica je morala zagotoviti najmanj 20-odstotno sofinanciranje, nekatere države pa so zagotovile še višjo stopnjo sofinanciranja.

V državah članicah je potekalo veliko dejavnosti na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, med drugim:

- dejavnosti ozaveščanja (komunikacijske kampanje, odmevne prireditve, tekmovanja in slovesnosti ob podelitvi nagrad, spletišča, publikacije, promocijsko gradivo, sodelovanje z mediji in na družabnih omrežjih itd.);
- razprave (konference, seminarji, srečanja itd.);
- dejavnosti, povezane s strokovnim znanjem (raziskave, študije, objave itd.).

Nacionalne komunikacijske kampanje so bile zelo učinkovite, saj so bili prilagojene nacionalnim okoliščinam. Sodelovanje s predstavništvu Evropske komisije v državah članicah in mrežo Europe Direct je omogočilo komuniciranje s širšo javnostjo. Leto je dopolnjevalo obstoječe nacionalne programe in dejavnosti na področju prostovoljstva z zagotavljanjem finančnih sredstev in poudarjanjem evropske razsežnosti.

Na nacionalni in lokalni ravni so bili zbrani številni primeri dobrih praks in inovativnih ukrepov (glej Prilogo 1 za primere dobrih praks v državah članicah).

3.2. Evropski vodilni projekti

Razpis za zbiranje predlogov za vodilne pobude se je začel oktobra 2010, marca 2011 pa je bilo izbranih skupno 33 projektov za spodbujanje povezovanja in inovacij na področju prostovoljstva. To pomeni, da je bil v štirinajstih državah članicah izbran po en projekt, v Franciji, Nemčiji, Grčiji, Italiji, na Malti, v Španiji, na Poljskem in v Združenem kraljestvu sta bila sofinancirana po dva projekta, na Portugalskem pa trije.

Proračun za sofinanciranje vodilnih projektov je znašal 1,964 milijona EUR. Sofinanciranje Komisije je bil omejeno na največ 60 % skupnih upravičenih stroškov projekta.

Prednost so imeli projekti za preizkušanje in razvoj novih in inovativnih shem ter vzpostavljanje dolgoročnih partnerstev med organizacijami civilne družbe in organi javnega sektorja na področju prostovoljstva. Poleg tega so bile nekatere teme postavljene v ospredje, tj. prostovoljstvo, ki ga podpirajo delodajalci, programi mobilnosti za prostovoljce vseh starosti, s posebnim poudarkom na mladih, socialna izključenost in prostovoljno delo starejših (glej Prilogo 2 za primere uspešnih vodilnih projektov).

Z evropskimi vodilnimi projekti so bili uvedeni številni inovativni pristopi k prostovoljstvu, ki so se razširili prek partnerstev, vzpostavljenih z razpisi za zbiranje predlogov. Vendar potencial vodilnih projektov z vidika razširjanja rezultatov ni bil vedno v celoti izkoriščen.

3.3. Ozaveščanje na ravni EU

Ozaveščenost o evropskem letu prostovoljstva se je med ustreznimi zainteresiranimi stranmi in splošno javnostjo spodbujala z vrsto ukrepov.

Ti ukrepi so vključevali štiri kategorije.

Turneja evropskega leta prostovoljstva 2011

Organizirano je bilo enoletno potovanje po prestolnicah držav članic s predstavitvami, ki so ga poimenovali *turneja evropskega leta prostovoljstva*. Nacionalni usklajevalni organi so bili pozvani, da se povežejo z lokalnimi skupnostmi prostovoljcev in pripravijo program dejavnosti za postanek na turneji v njihovi državi. Namen projekta je bil, da se lokalne in nacionalne prostovoljne dejavnosti postavi v središče pozornosti ter zagotovi platformo za povezovanje in izmenjavo dobrih praks med nacionalnimi zainteresiranimi stranmi.

Turneja evropskega leta prostovoljstva je bila v nekaterih državah uspešnejša kot v drugih. Zdi se, da je bila uspešnost pogojena z visoko ravno zavezanosti nacionalnih in mestnih organov, občutkom krepitve vloge prostovoljnega sektorja, osrednjo lokacijo in dejavnostmi na prostem, ki privabljajo obiskovalce. Dopolnjevanje s predstavljanjem drugih programov EU, kot so Mladi v akciji in Grundtvig, ter sodelovanje s predstavništvu Komisije in mrežo Europe Direct sta poudarila evropsko razsežnost.

Konference evropskega leta prostovoljstva 2011

Medijski začetek evropskega leta prostovoljstva 2011 je bil decembra 2010 v Bruslju, v letu 2011 pa so bile organizirane štiri tematske konference na ravni EU.

Evropsko leto je 8. januarja 2011 uradno odprla podpredsednica Evropske komisije Viviane Reding na poldnevni konferenci v Budimpešti. Konferenca na temo „priznavanja prostovoljstva“ je bila namenjena predvsem oblikovalcem politik, udeležil pa se jo je tudi predsednik Evropskega ekonomsko-socialnega odbora Staffan Nilsson.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je sodeloval pri organizaciji dvodnevne konference, ki je 23. in 24. maja 2011 potekala v Bruslju in je bila namenjena reševanju različnih vprašanj na področju prostovoljstva z vidika posameznega prostovoljca. Te konference so se udeležili predsednik Evropskega parlamenta Jerzy Buzek, podpredsednica Evropske komisije Viviane Reding in predsednik Evropskega ekonomsko-socialnega odbora Staffan Nilsson.

V Atenah je 3. in 4. novembra 2011 potekala enoinpoldnevna konferenca na temo „krepitve vloge prostovoljnih organizacij“, na kateri sta sodelovali podpredsednica Evropske komisije Viviane Reding in evropska komisarka Maria Damanaki, ki sta se osredotočali na vprašanje kakovosti prostovoljstva.

Zaključna konferenca evropskega leta prostovoljstva 2011 je potekala 2. in 3. decembra 2011 v Varšavi. Ta politično usmerjena konferenca, na kateri je sodelovala evropska komisarka Kristalina Georgieva, je postavila temelje za razvoj politik in nadaljnje ukrepe na evropski, nacionalni in regionalni ravni, s ciljem izboljšati razmere za prostovoljstvo v prihodnjih letih.

Udeleženci so te *tematske konference* zelo dobro sprejeli. Glede na ankete, izvedene po štirih konferencah, je velika večina udeležencev menila, da so bile evropske konference koristne ali zelo koristne, prav tako pa so izpostavili njihov pomen pri povezovanju.

Spletišče evropskega leta prostovoljstva 2011

Komunikacijske dejavnosti uradnega spletišča evropskega leta prostovoljstva 2011 (www.europa.eu/volunteering) so bile zasnovane tako, da so interaktivne, participativne in da gradijo občutek skupne pripadnosti. Vsebino so priskrbeli in naložili poročevalci (glej spodaj), prostovoljci, ki so delili svoje osebne zgodbe, in nacionalni usklajevalni organi. Na spletišču so bile na voljo tudi nekatere splošne informacije o prostovoljstvu, povzetki iz medijev ter poročila in fotografije s turneje evropskega leta prostovoljstva.

Spletišče je privabilo veliko število obiskovalcev, vendar pa je ocena pokazala, da bi bilo spletišče lahko uporabniku bolj prijazno.

Poročilo evropskega leta prostovoljstva 2011

V vsaki državi članici je bil izbran mlad prostovoljec poročevalec, ki je pripravil videoposnetke in poročilo o izvajanju evropskega leta prostovoljstva 2011 v drugi državi članici. Videoposnetki so bili naloženi na spletišče evropskega leta prostovoljstva 2011, pripravljen pa je bil tudi kratek film, ki je vključeval izseke iz vseh videoposnetkov.

Poročila evropskega leta prostovoljstva 2011 si je ogledalo veliko spletnih uporabnikov, vendar bi bila lahko glede na oceno tesneje povezana z drugimi dejavnostmi evropskega leta.

3.4. Zveza za evropsko leto prostovoljstva 2011

Leta 2010 so bila za zvezo za evropsko leto prostovoljstva 2011, tj. koordinacijsko strukturo, ki je združila ključne evropske mreže in organizacije, dejavne na področju prostovoljstva, dodeljena nepovratna sredstva za ukrepe v višini 400 000 EUR. Spletišče: www.eyv2011.eu.

V skladu z delovnim programom, ki ga je odobrila Komisija, se je zveza za evropsko leto prostovoljstva 2011 zavezala, da bo dejavnosti informiranja in komuniciranja Komisije dopolnjevala z izvajanjem dejavnosti, ki so namenjene zlasti vključevanju prostovoljcev in organizacij civilne družbe, ter z usklajevanjem šestih delovnih skupin, ki so pripravile „politično agendo za prostovoljstvo v Evropi“ (P.A.V.E.), ki je pomenila ključni prispevek civilne družbe k evropskemu letu.

4. ZAKLJUČEK

Evropsko leto prostovoljstva je imelo pozitiven učinek na področju prostovoljstva na evropski, pa tudi nacionalni ravni. Cilji in dejavnosti evropskega leta so bili ustrezno

določeni, ciljno usmerjen pristop pa je bil uspešen pri doseganju ciljev v vseh državah članicah, čeprav se je učinek razlikoval glede na posebne nacionalne razmere.

Evropsko leto je prineslo in spodbudilo spremembe na področju prostovoljstva na evropski in nacionalni ravni, prav tako pa je v nekaterih državah članicah vodilo do sprejetja ali spremembe strategij in zakonodaje na tem področju. Organizatorji so dobili priložnost za izboljšanje kakovosti in osredotočenje na področja, kot so podjetniško prostovoljstvo in prostovoljstvo kot izkušnja neformalnega učenja. S široko paleto pobud se je povečalo priznavanje prostovoljstva, ozaveščenost o prostovoljstvu in njegovem pomenu za družbo pa se je okrepila prek medijev in evropske komunikacijske kampanje. Nacionalne dejavnosti so imele pomemben multiplikacijski učinek za te dejavnosti na ravni EU.

Evropsko leto prostovoljstva je prispevalo predvsem k razvoju mrež in novih pobud. Dopolnjevalo je obstoječe dejavnosti ter poudarilo evropsko razsežnost prostovoljstva.

Prav tako je pustilo zapuščino v smislu nadaljevanja dejavnosti in struktur, ki so bile uvedene v letu 2011, in sprejetja dobrih praks, ki bodo v prihodnjih letih prinesle spremembe.

Evropsko leto prostovoljstva 2011 je sprožilo sprejetje petih strateških dokumentov EU, ki obravnavajo prostovoljstvo v Evropski uniji, in sicer sporočila Komisije, dveh sklopov sklepov Sveta, mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora in poročila Evropskega parlamenta²⁰.

Z evropskim letom aktivnega staranja 2012 je prek nekaterih posebnih ukrepov zagotovljeno nadaljevanje evropskega leta prostovoljstva 2011. Nadaljevanje bo zagotovljeno tudi z evropskim letom državljanov 2013. Komisija z organizacijo številnih evropskih let, ki se osredotočajo na različne vidike državljanstva (evropsko leto boja proti revščini in socialni izključenosti 2010, evropsko leto prostovoljstva 2011, evropsko leto aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti 2012 in evropsko leto državljanov 2013), prispeva k raziskovanju koncepta državljanske udeležbe v različnih razsežnostih.

²⁰ Za sklice glej opombe 5–9.

PRILOGA

PRILOGA 1: EVROPSKO LETO PROSTOVOLJSTVA 2011 V ŠTEVILKAH

- Sodelovalo je 27 držav članic;
- organizirane so bile 4 odmevne prireditve na ravni EU (v Budimpešti, Bruslju, Atenah in Varšavi);
- evropske institucije so gostile številne odmevne prireditve, med drugim drugo konvencijo o prostovoljstvu in konferenco zainteresiranih strani, ki jo je organiziral Evropski mladinski forum, gostila pa Evropski ekonomsko-socialni odbor in Evropski parlament, ter forum o dejavnostih regionalnih in lokalnih oblasti v evropskem letu prostovoljstva 2011, ki ga je organiziral Odbor regij;
- Evropski ekonomsko-socialni odbor je organiziral štiri javna posvetovanja o prostovoljstvu;
- v vseh 27 državah članicah so bile organizirane številne nacionalne, regionalne in lokalne dejavnosti, ki so jih podpirali nacionalni usklajevalni organi ali civilna družba;
- za dejavnosti, ki so se izvajale v državah članicah, je bil namenjen skupni proračun v višini 6,021 milijona EUR;
- povprečna stopnja nacionalnega sofinanciranja iz proračunov držav članic za nacionalne dejavnosti evropskega leta je bila 41,04 %;
- za evropske vodilne projekte je bil namenjen skupni proračun v višini 3,274 milijona EUR;
- povprečna stopnja sofinanciranja za evropske vodilne projekte je bila 40,99 %;
- skupni proračun je znašal 10,694 milijona EUR (proračun EU) + 2,471 milijona EUR (nacionalni proračun) + 1,342 milijona EUR (sofinanciranje vodilnih projektov), tj. **skupni proračun v višini 14,507 milijona EUR;**
- turnejo evropskega leta prostovoljstva 2011 je obiskalo več kot 56 000 posameznikov;
- v sklopu turneje evropskega leta prostovoljstva 2011 je bilo organiziranih 950 delavnic in razprav o vprašanih prostovoljstva ter 261 kulturnih prireditev;
- v turneji evropskega leta prostovoljstva 2011 je sodelovalo 1 660 organizacij;
- o evropskem letu prostovoljstva in turneji evropskega leta prostovoljstva 2011 je bilo objavljenih na tisoče tiskanih in spletnih člankov;

- spletišče evropskega leta prostovoljstva 2011 je imelo 366 172 različnih obiskovalcev, obiskanih pa je bilo 1,556 milijona strani;
- na spletišče evropskega leta prostovoljstva 2011 je bilo naloženih več kot 3 880 slik;
- na spletišče evropskega leta prostovoljstva 2011 je bilo naloženih več kot 420 videoposnetkov;
- videoposnetki evropskega leta prostovoljstva 2011 so bili predvajani več kot 26 000-krat;
- pripravljenih je bilo 27 pisnih poročil ter dnevnih zgodb, slik in videoposnetkov poročevalcev evropskega leta prostovoljstva 2011 v vseh državah članicah;
- več kot 1,2 milijona obiskovalcev si je ogledalo poročila na spletu;
- na spletišču zveze za evropsko leto prostovoljstva 2011 www.eyv2011.eu je bilo zabeleženih 2 175 527 prostovoljnih ur.

PRILOGA 2: DEJAVNOSTI V DRŽAVAH ČLANICAH: PRIMERI DOBRIH PRAKS

AVSTRIJA

Prostovoljne organizacije po vsej Avstriji so 17. in 18. junija prvič organizirale nacionalni dan prostovoljstva z naslovom „*Tag der freiwilligen Überraschungen*“. Namen tega dneva odprtih vrat je bil predstaviti prostovoljne dejavnosti v Avstriji ter zainteresirane državljane pozvati, da se pridružijo prizadevanjem in tudi sami postanejo prostovoljci. Ustvarjena je bila podatkovna zbirka, v kateri lahko zainteresirani državljani najdejo prostovoljno delo glede na svoje interese ali v svoji bližini. Po vsej državi se je zvrstilo več kot 600 dogodkov, v katerih je sodelovalo več kot 10 000 državljanov.

BELGIJA

Prostovoljci iz treh belgijskih skupnosti so se 15. novembra 2011 srečali s predstavniki belgijske kraljeve družine. Kralj se je v svojem božičnem sporočilu leta 2011 prostovoljcem zahvalil za njihovo zavzetost. Po francosko govoreči skupnosti v Belgiji je potovala razstava, na kateri je bilo predstavljenih 52 prostovoljcev, nemško govoreča skupnost pa je posadila 76 000 dreves (enega za vsakega prebivalca).

BOLGARIJA

Ministrstvo za telesno vzgojo in šport ter državna agencija za Bolgare v tujini sta v kraju Bansko organizirala konferenco, na kateri je sodelovalo 250 otrok iz bolgarskih skupnosti v Makedoniji, Srbiji, Albaniji, Romuniji, Moldaviji in Ukrajini. Ob tej priložnosti je bil v Banskem zasajen *gozd prostovoljstva*.

CIPER

Postanek na turneji evropskega leta prostovoljstva v Nikoziji med 4. in 6. aprilom 2011 je odprla prva dama Republike Ciper Elsie Christofia. Prostovoljne organizacije so predstavile svoje izkušnje in

dejavnosti na področjih, kot so šport, mladi, preprečevanje uporabe drog, varnost v cestnem prometu in pomoč starejšim državljanom. Občine so pokazale načine, kako pomagati drugim in kako je prostovoljstvo lahko čudovita izkušnja. Obiskovalci so imeli priložnost, da na kraju samem opravijo tečaj prve pomoči ali pa se naučijo osnov znakovnega jezika.

ČEŠKA

Na Češkem je bilo januarja 2011 objavljeno novo spletišče o prostovoljstvu, ki je postalo nacionalno spletišče za vse prostovoljne organizacije. Novembra 2011 je bila na to spletišče dodana zbirka podatkov o možnostih prostovoljnega dela, v katero so organizacije lahko objavljale oglase za prostovoljno delo, prostovoljci pa v njej iskali prostovoljne organizacije. Evropsko leto prostovoljstva 2011 je bilo prav tako priložnost za objavo publikacije, v kateri je bilo predstavljenih 22 portretov posameznih prostovoljcev: mladih, starejših, moških, žensk, študentov ali dijakov, posameznikov iz velikih mest ali s podeželja. Publikacija je izšla v češkem in angleškem jeziku.

DANSKA

Danski postanek na turneji evropskega leta prostovoljstva je pod geslom „Raznoverstnost prostovoljstva“ potekal od 1. do 3. avgusta v Københavnu pod šotorom na trgu Axel Torv. Cilj dogodka je bil poudariti raznoverstnost prostovoljstva na Danskem. Več kot 28 sodelujočih prostovoljnih organizacij je imelo priložnost, da predstavijo svoje projekte in dejavnosti. Obiskovalce so privabile z organizacijo fotografske razstave, glasbenih prireditev, nogometne tekme, modne revije in predstavitev izvajanja prve pomoči, pod šotorom pa so bile postavljene tudi stojnice za predstavitev organizacij.

ESTONIJA

V Estoniji je bil pripravljen dvomesečni pilotni program za prostovoljstvo zaposlenih v zasebnem in javnem sektorju, v okviru katerega so prostovoljci iz petih podjetij in petih ministrstev delali v 20 nevladnih organizacijah. Program je bil namenjen spodbujanju sodelovanja med prostovoljci, nevladnimi organizacijami in javnim sektorjem. Rezultat je bil približno 160 do 226 prostovoljnih ur dela, ki ga je opravilo 28 prostovoljcev. Poleg tega so se nevladne organizacije naučile, kako v sodelovanje vključiti strokovnjake, zaposleni pa so bolje spoznali prostovoljstvo in njegove koristi. Nadaljevanje programa bo usklajevala mreža NENO (mreža estonskih neprofitnih organizacij) v nekoliko drugačni obliki, financiralo pa ga bo estonsko ministrstvo za notranje zadeve.

FINSKA

Spletišče evropskega leta prostovoljstva 2011 www.tuntitili.fi vključuje iskalnik, primeren za iskanje priložnosti za prostovoljno delo. Več kot 120 organizacij iz različnih sektorjev je sodelovalo pri pripravi podatkovne zbirke iskalnika, ki obiskovalcem omogoča, da navedejo svoje kontaktne podatke in čas, ki so ga kot prostovoljci pripravljene nameniti za zadeven projekt. Do decembra 2011 so se prostovoljci obvezali k opravljanju več kot 99 000 ur prostovoljnega dela. Iskalnik so oglaševali v revijah, knjižnicah in družbenih medijih.

FRANCIJA

V Franciji je bil razvit projekt „*Action de sensibilisation des jeunes*“ za povečanje ozaveščenosti mladih o prostovoljstvu in njihovega vključevanja v prostovoljne dejavnosti. Projekt je usklajevala

skupina združenj in predstavnikov francoskih ministrstev. Skupina mladih ambasadorjev, ki so sami prostovoljci, je bila usposobljena za razpravljanje o prostovoljstvu z učenci in študenti. Ministrstva so ravnatelje šol z dopisom pozvala, naj te ambasadorje povabijo na šole. Po šolah so razdeljevali priročnik za učitelje in ravnatelje ter zloženko za različne starostne skupine. Projekt je dosegel približno 10 000 mladih.

NEMČIJA

Mednarodni projekt „*Sieben Brücken, die verbinden*“ je potekal v petih evropskih državah (na Danskem, Poljskem, Češkem, v Avstriji in Nemčiji) z zelo različnimi opredelitvami in tradicijami prostovoljstva. Projekt je pripravila socialna akademija v Potsdamu AWO SANO v sodelovanju z zveznim ministrstvom za družino, starejše, ženske in mlade. Na nemški strani je projekt vključeval zainteresirane strani na področju prostovoljstva iz zveznih dežel Mecklenburg-Vorpommern, Brandenburg, Saška in Bavarska. Cilj projekta je bil udeležencem omogočiti, da se srečajo v evropskem okviru, učijo drug od drugega in razpravljajo o vlogi državljanske udeležbe v posameznih sodelujočih državah.

GRČIJA

V Grčiji so se odločili povezati neformalno izobraževanje s formalnim izobraževalnim sistemom, tako da so za dijake srednjih šol pripravili izobraževalni priročnik o prostovoljstvu. Ta je bil namenjen spodbuditi nove kulture prostovoljstva od zgodnje faze razvoja mladih. Priročnik bo na voljo na spletu in razdeljen v šolah. Vseboval bo splošne informacije o prostovoljstvu in njegovih značilnostih, o tem, kaj prostovoljstvo zajema in kaj ne, o njegovih prednostih in pomanjkljivostih, motivih za prostovoljstvo, zgodovini prostovoljstva, izkušnjah prostovoljcev, obstoječih prostovoljnih programih ter konkretna pojasnila o tem, kako načrtovati in organizirati prostovoljne dejavnosti v razredu. Vključeval bo tudi fotografije in strip.

MADŽARSKA

Ena najvidnejših dejavnosti evropskega leta prostovoljstva 2011 na Madžarskem je bila velika pobuda za zbiranje odpadkov „*TeSzedd! Volunteer for a clean Hungary*“, ki sta jo organizirala ministrstvo za javno upravo in pravosodje ter ministrstvo za razvoj podeželja. K sodelovanju se je prek spletišča prijavilo več kot 160 000 posameznikov, 21. maja 2011 pa je več skupin lokalnih prostovoljcev s pomočjo mreže deželnih koordinatorjev očistilo svojo okolico. V akciji so na skupno 1 500 lokacijah po vsej Madžarski sodelovali posamezniki, javne organizacije, podjetja, ministrstva, lokalne vlade in institucije. Zbrali so več tisoč ton odpadkov. O akciji zbiranja odpadkov „*TeSzedd!*“ so obveščali s kampanjo po vsej državi prek televizije, radija, časopisov in družbenih medijev.

IRSKA

Irski nacionalni usklajevalni organ je skupaj z več kot 20 centri za prostovoljstvo koordiniral nacionalni dan prostovoljstva, ki je potekal 30. septembra 2011. Osrednji dogodek tega dneva je bil nacionalni „maraton pletenja“, na katerem je več tisoč prostovoljcev po vsej državi za dobrodelne organizacije pletlo šale, kape in rokavice. Šole po vsej državi so sodelovale z zbiranjem sredstev in konkretnimi prostovoljnimi projekti. Pri projektu je sodelovalo več kot 10 000 prostovoljcev iz različnih delov države. Zaposleni v podjetjih po vsej Irski so darovali čas in energijo za sodelovanje v prostovoljnih projektih po vsej državi. Na dogodku v Dublinu je sodelovalo pet predsedniških kandidatov. O nacionalnem dnevu prostovoljstva so obširno poročali tiskani in spletni mediji ter radijske in televizijske postaje.

ITALIJA

V okviru evropskega leta prostovoljstva 2011 in praznovanj 150. obletnice enotnosti Italije je bil cilj projekta *CSVnet* nacionalna uskladitev storitvenih centrov za prostovoljstvo, in sicer z razvojem participativnega delovanja, na podlagi katerega je bil pripravljen *Manifest za spodbujanje prostovoljstva mladih* in organiziran odmeven dogodek za mlade. Projekt in študija „*Ko mladi sodelujejo*“, ki sta ju podprla CSVnet in nacionalni mladinski forum, sta pokazala, da se odnos mladih do izobraževanja, dela in prostovoljstva nenehno spreminja, zaradi česar je bistvenega pomena, da se mlade vključi v pripravo in izvajanje prostovoljnih dejavnosti za mlade.

LATVIJA

Med uspešnimi latvijskimi pobudami evropskega leta prostovoljstva 2011 je bila vzpostavitev virtualnih „*platform za srečanje*“ za spodbujanje prostovoljstva in sodelovanja med prostovoljci in „ponudniki prostovoljnega dela“. Na podlagi odprtega razpisa za projektne predloge so bili izbrani štiri projekti nevladnih organizacij, ki so bili podprti s ciljem razvoja in pospeševanja komunikacijskih platform za krepitev prostovoljstva ter spodbujanje različnih družbenih skupin, zlasti mladih, k prostovoljstvu. Projekt je nacionalnim in lokalnim institucijam dal priložnost, da izberejo prostovoljce, prostovoljcem pa, da poiščejo prostovoljno delo. Virtualna podatkovna zbirka z možnostmi prostovoljnega dela bo delovala tudi po letu 2011.

LITVA

Litva je prostovoljne dejavnosti na regionalni ravni spodbujala z natečajem „Prestolnica prostovoljnih dejavnosti“. Pet mest (Biržai, Alytus, Kedainiai, Šiauliai in Palanga) je bilo izbranih za enomesečno prestolnico prostovoljnih dejavnosti. V okviru projekta se je zvrstilo več sto dogodkov, ki se jih je udeležilo na tisoče ljudi. Dejavnosti so se med mesti razlikovale, vključevale pa so dobrodelne dejavnosti, koncerte, športne prireditve, ukrepe za varstvo okolja, umetniške natečaje, ukrepe za varstvo pravic živali, branje pravljic za otroke v javnih parkih in ustanovitev lokalnih prostovoljnih središč. Dejavnosti so zagotovile sodelovanje predstavnikov lokalnih oblasti, podjetij in lokalnega prebivalstva pri vprašanju skupnega interesa.

LUKSEMBURG

V Luksemburgu je bila v Schengnu organizirana zelo uspešna čezmejna prireditev „*Fête du Bénévolat*“. Zahvaljujoč sodelovanju francoskih in nemških partnerjev je odražala evropski značaj leta. Namen prireditve je bil, da se prostovoljcem izrazi zahvala za njihovo družbeno delo. Glavni dogodki dneva so bile predstavitve gasilcev in reševalcev, glasbeni nastopi in igre za otroke.

MALTA

Evropska turneja evropskega leta prostovoljstva 2011 je imela zadnji postanek na Malti od 28. novembra do 5. decembra. V ta namen je bil na stari avtobusni postaji v Valeti postavljen šotor. Malteški svet za prostovoljni sektor je dal lokalnim prostovoljnim organizacijam na voljo 15 stojnic ter jim tako omogočil, da predstavijo svoje dejavnosti. Vsak dan turneje je bil namenjen določeni temi, in sicer okolju, dobremu počutju živali, umetnosti in kulturi, mladim, športu, socialni in humanitarni pomoči ter zdravju.

NIZOZEMSKA

Nizozemske občine so bile pozvane, da podelijo nagrado za odlične prostovoljne dejavnosti v štirih kategorijah: *Nagrada za predanost* za posameznika ali organizacijo, ki se je s srcem in dušo predal oz. predala prostovoljnemu delu, *Nagrada za inovacije* za najbolj inovativnega posameznika ali organizacijo, *Nagrada za angažiranost* za posameznika ali organizacijo, ki je dosegel oz. dosegla najboljše rezultate pri vključevanju ljudi, ter *Nagrada za kompetence* za posameznika ali organizacijo, ki je naredil oz. naredila največ na področju razvoja talentov. Na podlagi izbire na lokalni in regionalni ravni je bila na zaključni prireditvi evropskega leta prostovoljstva 2011 7. decembra v Amsterdamu organizirana nacionalna slovesna podelitev nagrad, ki se jo je udeležila tudi nizozemska princesa Margriet.

POLJSKA

Mednarodna organizacija dela, projekt „European Volunteer Measurement Project“ in poljsko ministrstvo za delo in socialno politiko so 28. in 29. septembra v Varšavi gostili delavnico za uradnike, ki delujejo na področju statistike dela, in predstavnike civilne družbe. Cilj delavnice je bil povezati statistične urade s skupinami civilne družbe ter jim omogočiti usposabljanje o metodologiji iz novega Priročnika Mednarodne organizacije dela o merjenju prostovoljnega dela, razpravljati o možnostih za izvajanje Priročnika Mednarodne organizacije dela v državah članicah EU ter izmenjati prakse z državami, ki so Priročnik že začele izvajati ali pa to načrtujejo. Poljski centralni statistični urad že izvaja Priročnik Mednarodne organizacije dela.

PORTUGALSKA

Portugalski nacionalni usklajevalni organ za evropsko leto prostovoljstva 2011 je 23. in 24. maja organiziral seminar na temo prostovoljstva v Mediteranu in kulturne identitete, pri katerem so sodelovali strokovnjaki iz Francije, Grčije, Italije, Malte, Portugalske in Španije, ki zastopajo različne univerze in so obenem odgovorni za infrastrukture prostovoljnih dejavnosti in prostovoljne organizacije. Cilj seminarja sta bila osredotočanje na kulturno identiteto prostovoljcev (vrednote in koncepte) in organizacijo prostovoljstva v posameznih državah ter izmenjava dobrih praks. Na zaključni prireditvi je profesor Rogério Roque Amaro predlagal razpravo na temo prostovoljstva v času krize ter njegovega učinka in izzivov.

SLOVAŠKA

Slovaško potovanje s predstavitvami „Caravana“ je razširilo zamisel turneje evropskega leta prostovoljstva 2011 na pet občin slovaških regij (Košice, Prešov, Žilina, Nitra in Komárno), kar je državljanom izven Bratislave dalo priložnost, da izvejo več o evropskem letu prostovoljstva in njegovih ciljih ter tudi o možnostih za prostovoljstvo v svoji regiji. Številne lokalne in regionalne nevladne organizacije so svoje dejavnosti predstavile na stojnicah, s slikami, fotografijami in videoposnetki ter z državljani razpravljale o možnostih za prostovoljstvo. Lokalne kulturne in umetniške skupine so organizirale plesne in glasbene nastope, za otroke so bile pripravljene igre in razdeljena darila, o EU in evropskem letu prostovoljstva so bila organizirana tekmovanja, hkrati pa je bilo poskrbljeno za informiranje o evropskih institucijah, programih, pobudah in kontaktnih točkah. Projekt „Caravana“ je prispeval k povezovanju nevladnih organizacij, oblikovalcev politik, lokalnih organov in prebivalcev ter k zmanjšanju razlik med prestolnico in odmaknjenimi območji.

SLOVENIJA

V Sloveniji so se prav tako odločili, da turneje evropskega leta prostovoljstva ne bodo omejili zgolj na prestolnico. Tako je bila v 20 krajih po državi organizirana slovenska turneja prostovoljstva, da bi se

obsežneje spodbujalo prostovoljstvo in sodelovanje v prostovoljnih dejavnostih. Organizirani so bili sejmi prostovoljstva, na katerih so imele prostovoljne organizacije priložnost predstaviti svoje delo. Okrogle mize, strokovni posveti in razprave so zajemali različne teme, zlasti prostovoljstvo mladih, podjetniško prostovoljstvo in ozaveščanje javne uprave o pomembnosti prostovoljstva. Skupno je v dogodkih sodelovalo približno 400 prostovoljnih organizacij. O slovenski turneji so obširno poročali v nacionalnih in regionalnih medijih, prav tako pa se je nanjo pozitivno odzvala splošna javnost.

ŠPANIJA

V okviru postanka na turneji evropskega leta prostovoljstva 2011 v Madridu so univerze in srednje šole ter domovi starejših občanov avtonomne skupnosti Madrid organizirali medgeneracijsko igro „*Dale color al mundo*“. Cilj je bil razviti način za povezovanje mladih in starejših, da spoznajo družbeni pomen prostovoljstva. V prvi fazi so bile vzporedno organizirane igre za skupine mlajših in starejših. V drugi fazi so bile ugotovitve mladih in starejših združene v skupne ugotovitve. Projekt je bil razvit v sodelovanju s pisarno Evropskega parlamenta v Španiji, o njem pa so obširno poročali španski mediji, vključno z nacionalno televizijo.

ROMUNIJA

Romunska nacionalna svečana prireditelja v čast prostovoljcem in prostovoljnimi projekti je potekala 12. decembra 2011 v hotelu Howard Johnson Grand Plaza v Bukarešti. Dogodek so organizirali nacionalni usklajevalni organ, federacija Volum in nacionalna agencija za programe Skupnosti na področju izobraževanja in usposabljanja. Prostovoljci in njihovi projekti, povezani z dejavnostmi, izvedenimi v letu 2011, so bili nominirani na podlagi preglednega postopka podeljevanja nagrad, ki je vključeval razvrstitev v 22 kategorij. Organizatorji so prejeli več kot 200 predlogov, od katerih jih je bila polovica vključenih v predizbor in povabljenih na podelitev nagrad. Glavnega nagrajenca je izbrala za to priložnost sestavljena neodvisna žirija. Objavljena je bila tudi publikacija „Portreti prostovoljcev“, v kateri so bili opisani finalisti in njihove nagrajene dejavnosti. O dogodku se je obširno poročalo v medijih.

ŠVEDSKA

Letni knjižni sejem v Göteborgu, ki je potekal od 22. do 25. septembra in na katerem si je švedski nacionalni usklajevalni organ stajnico delil z Evropsko komisijo in Evropskim parlamentom, je obiskalo okoli 100 000 ljudi. Od tega jih je okoli 250 prisluhnilo pogovorom s sedmimi slavnimi švedskimi avtorji, ki so delili svoje izkušnje o tem, kaj jih je spodbujalo pri prostovoljstvu. Na knjižnem sejmu so obiskovalci tako lahko spoznali drugo plat teh avtorjev. Nacionalnemu odboru za mladinske zadeve je sejem omogočil, da združi sile z Evropsko komisijo in Evropskim parlamentom ter širšo javnost opozori na evropsko leto prostovoljstva.

ZDRUŽENO KRALJESTVO

Organizacija Volunteering England (VE) je bila v okviru nacionalnega delovnega programa Združenega kraljestva za evropsko leto prostovoljstva 2011 določena, da opredeli, razvije in izmenja dobre prakse na področju prostovoljstva, ki ga podpirajo delodajalci. V tem okviru je vzpostavila spletno „središče“, ki zagotavlja informacije o prostovoljstvu, ki ga podpirajo delodajalci, na primer študije primerov, najnovejše raziskave ter izčrpen seznam dobro uveljavljenih in manj znanih svetovalcev in posrednikov na področju prostovoljstva, ki ga podpirajo delodajalci. Organizacija Volunteering England je tri centre za prostovoljstvo (lokalne organizacije, ki zagotavljajo infrastrukturno podporo za prostovoljstvo) zaprosila, da preskusijo šest novih metod za povečanje prostovoljstva, ki ga podpirajo delodajalci. Pri tem ji je uspelo doseči več kot 500 000 posameznikov v

vseh sektorjih, pri čemer so posamezne centre za prostovoljstvo uporabili za temeljitejše preskušanje novih shem in zamisli. Organiziranih je bilo 23 dogodkov za skupno 1 700 udeležencev.

PRILOGA 3: EVROPSKI VODILNI PROJEKTI: PRIMERI DOBRIH PRAKS

Za 33 vodilnih projektov z različnih področij prostovoljnega sektorja, ki so se izvajali v 23 državah članicah, je bilo za sofinanciranje do največ 60 % skupnih upravičenih stroškov namenjenih 1,964 milijona EUR. Dejavnosti so vključevale naslednjih šest tem:

- enajst projektov je vključevalo pripravo podatkov, promocijo in raziskave (ankete, določitev standardov kakovosti, ustvarjalne natečaje za pripravo avdiovizualnega gradiva) na področju prostovoljstva, da se izmenjajo dobre prakse, ustvari večje zanimanje javnosti in poglobi znanje o tem vprašanju;
- šest projektov je bilo namenjenih mladim (za opravljanje prostovoljnega dela v tujini, za krepitev ozaveščenosti ter spodbude za družbeno udeležbo in sodelovanje v prostovoljnih dejavnostih) ali za spodbujanje starejših, da preživijo več časa z mlajšimi generacijami;
- pet projektov je vključevalo spodbujanje „dinamične skupnosti z dejavnimi državljani“, podporo vključevanju priseljencev in prikrajšanih oseb v lokalne skupnosti ter pojasnjevanje družbene vloge, ki jo ima prostovoljstvo za skupnost in okolje;
- štiri projekti so obravnavali temo socialnih storitev (preprečevanje „nevarnega vedenja“ in podpora prostovoljstvu za namene družbenega vključevanja) in prostovoljstvo na področju zdravstvenega varstva;
- štiri projekti so se osredotočili na raziskave, izmenjavo in razširjanje tehnologije, s poudarkom na širjenju njene uporabe med prostovoljci;
- trije projekti so potekali na temo prostovoljstva zaposlenih.

PRIMERI POBUD IZ VODILNIH PROJEKTOV

Evropska noč brez prometnih nesreč – 15. oktober 2011

Prostovoljci se aktivno vključujejo v družbene dejavnosti, ki so namenjene preprečevanju nevarnega vedenja. „Evropska noč brez avtomobilskih nesreč“ je vodilni projekt, ki ga je usklajevala belgijska fundacija „Responsible Young Drivers“ v 27 državah članicah EU v noči s 15. na 16. oktober 2011. 1 000 prostovoljcev, starih od 18 do 29 let, je sodelovalo pri ozaveščanju mladih, da vozijo varno ter se odpovejo drogam in alkoholu.

S sproščenim in neformalnim pristopom med vrstniki je tisoč prostovoljcev pred vhode 200 nočnih klubih po vsej EU postavilo tako imenovane „kabine ozaveščenosti“. Mlade, ki so se zabavali v „vročici sobotne noči“, so pozvali, naj sprejmejo izziv, tj. da se jim izmeri alkohol v izdihanem zraku, preden se usedejo za volan, in da se zavežejo, da bodo ostali trezni cel večer. Tiste, ki so bili določeni za voznike, se je tik pred odhodom iz nočnega kluba

spodbudilo, da opravijo še en alkoholni test in/ali test na droge ter tako zagotovijo, da bodo varno peljali domov, s čimer so dali dober zgled prijateljem in vrstnikom.

„Uporaba digitalne tehnologije na področju prostovoljstva in socialnega vključevanja“

Ta vodilni projekt, ki ga je usklajevala in vodila organizacija „Banco Informatico, Tecnologico e Biomedico“ v partnerstvu s štirimi združenji in deželno institucijo v Italiji, je prispeval k širitvi digitalnega dostopa za veliko socialnih projektov. Partnerji so združili moči, da zberejo „zastarele“ tehnološke naprave, večinoma računalnike in medicinske pripomočke, ki bi se drugače zavrgli, ter jih uporabijo za izboljšanje digitalnega znanja v prostovoljnih organizacijah in med prikrajšanimi osebami.

Ta pobuda je številnim združenjem zagotovila boljša digitalna orodja, prek posebnih usposabljanj izboljšala „digitalne spretnosti“ posameznikov, ki niso zaupali v računalnike ali pa so jih redko uporabljali, ter dala prednost splošnemu razširjanju digitalne tehnologije v „nepridobitnem sektorju“.

Gibanje prostovoljcev za parke

Ta projekt, ki ga je usklajevala organizacija za alternativne dejavnosti mladih (KEAN) in v katerem so sodelovale štiri partnerske organizacije iz Grčije in Cipra, vključno z ministrstvom, je nagovarjal posameznike vseh starosti, ki bi bili morda zainteresirani za družbeno udejstvovanje in podporo prostovoljnemu projektu za bolj zelene površine.

Pobude, in sicer konference, delavnice in raziskave, so bile namenjene ozaveščanju o koristih prostovoljnih dejavnosti v mestnih parkih in o kakovosti okolja. Projekt je zagotovil nekaj novega osnovnega znanstvenega znanja na področju prostovoljstva za mestne in primestne zelene površine in parke ter tako še prispeval k boju proti podnebnim spremembam, zlasti v smislu komuniciranja in ozaveščanja.

„Služimo mestu“

Portugalski projekt „Serve the City“ je namenjen brezdomcem in socialno marginaliziranim skupinam. Pet združenj si je vse leto prizadevalo, da s svojim časom „služijo“ prikrajšanim skupinam v Lizboni. Prostovoljci so organizirali več skupnih večerij, na katerih so imeli brezdomci zahvaljujoč neformalnemu, inovativnemu in prijaznemu vzdušju enkratno priložnost, da razvijejo dolgoročne odnose ter so deležni čustvene, psihološke, duhovne in praktične podpore. Za razliko od običajnih obrokov, ki jih razdeljujejo cerkve ali druge organizacije in pri katerih lahko ljudje občutijo sram ali določeno odtujenost na človeški ravni, je projekt „Serve the City“ skupne večerje približal ljudem na obrobju in brezdomcem, ki so se vsak večer zbrali na javnih mestih, kjer so jim hrano nudile različne organizacije. Tako so se možne izboljšave na strani prostovoljnih organizacij glede komunikacijskih in organizacijskih sposobnosti dopolnjevale z dodano vrednostjo za življenja ciljnih skupin.

Vloga radia in televizije pri spodbujanju prostovoljstva

Tri združenja (iz Združenega kraljestva in Nizozemske), ki jih je vodila britanska organizacija *Community Service Volunteers*, so se povezala z mednarodno priznano radiotelevizijsko postajo BBC, da bi pritegnili nove partnerje in ustvariti močnejšo mrežo prostovoljstva za izmenjavo zamisli in izkušenj o tem, kako doseči javnost prek radia in televizije.

Najbolj izvorni prispevek projekta prihaja iz poskusa za spodbujanje prostovoljstva prek radia in televizije na evropski ravni. Na dvodnevni konferenci, organizirani septembra 2011, so predstavniki iz več držav EU razpravljali o tem, kako uporabiti najboljše strategije, da se pospešijo prizadevanja za povečanje prepoznavnosti in splošne aktivne udeležbe potencialnih prostovoljcev. V jedru razprave so bile strategije, ki bi državam, v katerih ni močne tradicije radijskega ali televizijskega poročanja o socialnih ukrepih in/ali prostovoljstva ali pa te tradicije sploh ni, omogočile, da se spoprimejo z največjimi ovirami pri ozaveščanju ljudi o prostovoljstvu ter jih nato spodbudijo k družbeni udeležbi.

V prid temu postopku so bile na 20. letni konferenci Volonteurope, ki je potekala od 20. do 23. oktobra 2011 v Edinburgu, predstavljene ugotovitve s konference.

Med prostovoljce ... s prometno varnostjo

Cilj projekta „Volunteer! ...through road safety“, ki ga je vodila bolgarska organizacija „Open Youth“, skupaj z dvema belgijskima združenjema, bolgarsko občino in bolgarskim ministrstvom za zdravje, je preskušanje pristopa k razvoju evropskega modela za sprejemanje utemeljene odločitve o tem, ali naj se organizira enkratni prostovoljni projekt ali celovita

prostovoljska kampanja, glede na različne okoliščine in želeni učinek, in sicer na podlagi medsebojne komunikacije in spodbujanja državljanske udeležbe. Rezultat projekta je edinstvena metodologija, ki jo je na podlagi dejanskih ugotovitev zlahka prenesti na evropsko raven.

Projekt ne obravnava le vprašanja, kaj pomeni biti prostovoljec, temveč daje tudi konkretne odgovore na več pomembnih vprašanj, kot sta „Zakaj bi bil prostovoljec?“ in „Kako postati prostovoljec?“.

Med drugim so bili v okviru projekta ustvarjeni trije kratki animirani filmi (dolgi 29, 51 in 50 sekund, na temo: kaj?, zakaj? in kako?), ki so sporočilo o prostovoljstvu prenesli na smešen in nenavaden način. Ogledate si jih lahko na spletišču projekta:

<http://roadsafetyvolunteers.open-youth.org/index.php?lang=en>.

Vrednote in dejavnosti prostovoljstva in e-prostovoljstva

Projekt, ki ga vodi poljska fundacija „Good Network Foundation“ skupaj s tremi poljskimi združenji in občinsko institucijo, je sestavljen iz dveh dopolnilnih dejavnosti:

- a) kampanje „ključne vrednote prostovoljstva“, ki spodbuja različne oblike prostovoljstva in krepi ozaveščenost o pomenu prostovoljstva, da bi spremenili omejeno in negativno podobo prostovoljstva na Poljskem;
- b) evropskega natečaja „odkrite e-prostovoljstvo“, ki je organiziran na evropski ravni in se osredotoča na spodbujanje posebne oblike prostovoljstva, tj. e-prostovoljstva (prostovoljstva prek interneta).

Cilj projekta je ozaveščanje javnosti glede pomena prostovoljstva, spodbujanje raznovrstnosti prostovoljnih dejavnosti in civilne družbe, da naj izkoristi nove oblike prostovoljstva (zlasti e-prostovoljstva) ter tako krepi svojo vlogo, prispeva k boju proti socialni izključenosti in izboljšuje samo kakovost prostovoljstva.

Projekt vključuje tudi raziskave o različnih oblikah in vrednotah prostovoljstva ter zbirko resničnih zgodb prostovoljcev kot interaktivni in inovativni način snemanja in spodbujanja zgodb o prostovoljstvu: obiskovalci spletišča projekta (www.tojestwolontariat.pl) lahko naložijo njihove kratke filme.